

INTERVJU / Eva Mahkovic, dramaturginja in pisateljica

Moje prioritete so moja stvar

Maja Šučur

Eva Mahkovic (1986) ni le dramaturginja v *Mestnem gledališču ljubljanskem*, temveč je tudi avtorica dveh nedavno objavljenih knjig zelo raznolikih poetik – dneviškega romana *na tak dan najbolj trpi mastercard* in slikanice za odrasle *Vinjete straholjubca*. Trenutno se kot dramaturginja posveča predstavi *Kar vem, da je res*, katere premiera bo v MGL novembra, v koprodukciji Lutkovnega gledališča Ljubljana in Anton Podbevšek Teatra pa na oder pravkar postavljajo njeno dramtizacijo *Alice v čudežni deželi*.

Ima majhnega hrta Fjodorja in je očarana nad določenimi zgodovinskimi osebnostmi, predvsem ženskami. »Mogoče je kliše, ampak moja najljubša je Ana Boleyn. Trmasta, izobrazena feministka, ki je na angleški dvor 16. stoletja prinesla francosko modo,« dodaja.

Vaši knjigi sta nastajali kot objave na facebooku. So te spletne objave pri prehodu na papir postale umetnost ali so bile to že prej?

Vinjete straholjubca sem začela objavljati že pred leti, očitno mi je blizu, da imam možnost bralca, da ne pišem za predal. Z ilustratorko Evo Mlinar sva že ves čas nameravali izdati knjigo, a je bilo težko najti založbo, kot je *VigeVageKnjige*, ki bi bila pripravljena vložiti nekaj denarja v tako vizualno zahtevno delo.

Material za *na tak dan najbolj trpi mastercard* je na facebooku nastajal pretežno brez misli, da bi bilo to kadar koli objavljeno v knjigi, pobuda je od *Beletrine* prišla sama. Facebook je že nekaj let moj primarni medij za osebni izraz. Če sem tam precejšen kos svoje intimne delila s spletnimi prijatelji, ki me vsaj do neke mere poznajo, bralci knjige o meni ne vedo veliko, kar ima gotovo vpliv na recepcijo.

A po drugi strani ima *mastercard* najbrž precej jasno ciljno publiko, urbano generacijo mojih let. Ta najbrž ve, da z novimi mediji prihajajo nove oblike izražanja. In da kot veliko, nesporno umetnost danes vse prepogosto dojemamo stvari, ki bi jih bilo treba tu in tam malo preizprašati. Kot bi morali preizprašati tudi meje med

popom in tako imenovano visoko kulturo. V Sloveniji smo pri tem res ozkogledi, kljub vsem velikim besedam o strpnosti. Ni vsak umetnik samo zato, ker ga tako družba že leta imenuje. In obratno.

Delo na tak dan najbolj trpi mastercard zagotovo lovi val trenutno tudi v Sloveniji zelo priljubljenega avtobiografskega pisanja. Koliko gre v vašem primeru za to, koliko je to »zgolj« literarni performans?

Gre za mojo precej neposredno izpoved. Zgolj v zadnji fazi, pri približno četrtini tekstov, sem vedela, da bo material objavljen v knjigi. A že prej sem začela prek tega medija vzpostavljati neko variacijo svoje osebnosti, kar je pravzaprav logično, vsaka avtobiografija je tudi fikcija. Pri knjižni izdaji je šlo predvsem za izbiro materiala. Trudim se, da ne bi preveč vpletala drugih ljudi, razen seveda, če so popolni tuji. Na koncu pa gre še vedno v glavnem za avtorefleksijo, najbolj razkrivam sebe.

Nikoli ne pišem na silo in resnico potvarjam, kolikor malo zmorem. V trenutku, ko nekaj napišem, to tudi res mislim. Ni pa nujno, da naslednji dan še mislim enako. Samoironija je temelj mojega pisanja, človek se ne bi smel jemati pretesno. Čeprav se tega tudi sama pogosto težko držim.

Na primer, ko pišete, da so stvari, ki vas med drugim opolnomočajo kot žensko, lakiranje nohtov, dober mejkap, denar, članki o francoskih prostitutkah, branje Shakespeara, poslušanje Jelene Rozge? Mnogi vam zato očitajo, da je vaš feminizem plehek, zahodnjaški, kapitalističen. Kako gledate na te odzive?

Mislim, da bi morale biti ženske strpnejše druga do druge. Ne pravim, da sem sama zelo strpna, ker nisem, a se tega vsaj zavedam in to problematiziram. Če kar naprej obsojamo druge načine življenja, je to na koncu vsem v škodo. Kot bi morali redefinirati pojem umetnosti, bi morali morda večkrat preprišati tudi feminizem.

Osebnostno želim biti samostojna, sama obvladovati svoje življenje in se

ob tem ne opravičevati za svoje prioritete. Kako si življenje organiziram, je popolnoma moja stvar. Navsezadnje je feministična tudi odločitev, da o tem pišem – da ne vztrajam pri preživetih vzorcih, kakšna bi morala biti ženska, da je dovolj feministična, kakšna bi morala biti sodobna intelektualka.

Obe knjigi sta žanrsko zelo raznorodni, segata od proze do poezije, od dnevnika do nekakšne nadrealistične slikanice za odrasle. Kako ste kolažirali različne načine ubesedovanja?

Čeprav *mastercard* bolj izhaja iz tukaj in zdaj, *Vinjete* pa so precej abstraktne, gre pri obeh za ustvarjanje svetov, kar mi je v pisanju blizu. Pri obeh zbirkah sem v letih, ko sta nastajali, formalno iz proze prehajala proti poeziji. Verjetno sem tako po naravni poti odstranjevala odvečne elemente. Na začetku je bilo v obeh knjigah več razlaganja, v *Vinjetah* denimo več likov in več dogodkov, potem pa je to vse odpadalo. Najbrž zato, ker sem se sčasoma z vsemi že vzpostavljenimi elementi bolje znašla.

Kot dramaturginja, ki se v gledališkem kolektivu ukvarja s tujimi teksti, navadno niste v prvem planu.

Kako je ta izkušnja zdaj različna? Iz vašega pisanja vendarle veje precejšen individualizem, pa tudi občutek, da se pozornosti ne branite.

Vem, da popolnoma avtorsko ne bi mogla iskreno delati ves čas, zato mi dramaturško delo tako ustreza. Zelo mi ustreza, da je moja služba deloma obrt, deloma pa tudi zelo ustvarjalna. Da se prek nje vsakodnevno srečujem z različnimi avtorskimi poetikami in se jim moram prilagoditi, to mi predstavlja izziv. Potrebujem pa lasten ventil in izraz, ki se je materializiral skozi ti dve knjigi. A to je nekaj, kar lahko delam v prostem času, brez prisile, da moram do roka nekaj oddati.

Kako bi se v vlogi avtorice počutili, če bi kdo brez posvetovanja z vami pri odrski adaptaciji posegal v vaš tekst?

Gledališče vidim kot samostojno obliko umetnosti. Ko ti pisec tekst preda, je tvoj. Zadnje čase delam precej adaptacij

romanov za oder, pri tem nimam težav v predajanju svojega dela uprizoriteljem. Ne vem pa, kako bi bilo v primeru, če bi bil izvorni tekst zelo intimno moj. Morda bi ugotovila, da imam s tem v resnici problem. Upam pa, da ne. x

»Kot veliko, nesporno umetnost danes vse prepogosto dojemamo stvari, ki bi jih bilo treba tu in tam malo preizprašati. Kot bi morali preizprašati tudi meje med popom in tako imenovano visoko kulturo. V Sloveniji smo pri tem res ozkogledi,« meni Eva Mahkovic. Matjaž Ruš